

S . VI . 431 . 1 . 6 . 2011

PROTOKÓŁ

kontroli problemowej w zakresie stanu utrzymania obiektów grobownictwa wojennego
oraz określenia potrzeb remontowych przeprowadzonej w dniu 9 sierpnia 2011 r.

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: _____

Urząd Miasta i Gminy w Rudniku nad Sanem, Rynek 40, 37-420 Rudnik nad Sanem.

Kierownikiem kontrolowanej jednostki jest:

p. Waldemar Grochowki – Burmistrz, pełniący tę funkcję od 1998 roku.

Kontrolę przeprowadziły pracownice w Wieloosobowym stanowisku ds. ochrony dziedzictwa narodowego i spraw organizacyjnych: Małgorzata Guła – starszy specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Podkarpackiego z dnia 3 sierpnia 2011 r. znak: S.VI.0030.8.2011 oraz delegacji nr 569/11 wystawionej przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie oraz Barbara Uliasz – starszy specjalista, na podstawie upoważnienia Wojewody Podkarpackiego z dnia 3 sierpnia 2011 r. znak: S.VI.0030.7.2011 oraz delegacji nr 570/11 wystawionej przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Zakres przedmiotowy kontroli: stan realizacji zadań w zakresie opieki nad obiektami grobownictwa wojennego. Kontrolą objęto okres od ostatniej kontroli przeprowadzonej w 2007 roku.

W toku kontroli uczestniczyła i udzielała informacji p. Ewa Sudół – Inspektor.

W trakcie kontroli dokonano lustracji obiektów grobownictwa wojennego zlokalizowanych na terenie gminy. Ustalono że:

1. Na cmentarzu parafialnym w Rudniku nad Sanem zlokalizowane są:
 - kwatera żołnierzy z okresu I wojny światowej: mogiły pojedyncze otoczone betonowym obramowaniem zwieńczonym drewnianym krzyżem bez jakichkolwiek

- tablic imiennych (dwa rzędy po prawej i jeden po lewej), pośrodku alejka zakończona monumentalnym kamiennym pomnikiem centralnym,
- mogiła zbiorowa powstańców z 1863 roku: kamienny, ozdobny pomnik zwieńczony orłem, brak tablic imiennych, całość otoczona jest ozdobnym łańcuchem na cokołach.
2. W Rudniku nad Sanem przy ul. Mickiewicza znajduje się mogiła zbiorowa poległych w 1914 roku. Ma ona formę kamiennego głazu z tablicą, obok którego ustawiony jest wysoki metalowy krzyż. Całość otoczona jest niziutkim, metalowym ogrodzeniem. Mogiła znajduje się obecnie na prywatnym terenie.
 3. W lesie przy drodze lokalnej Stróża – Borowina znajduje się cmentarz nieznanymi żołnierzy różnej narodowości z okresu I wojny światowej. Jest to ziemny teren otoczony metalowym ogrodzeniem, na którym znajduje się kilka symbolicznych grobów ziemnym zwieńczonych drewnianymi krzyżami (w tym jednym prawosławnym). W centrum ustawiony jest niewysoki metalowy krzyż z tablicą. W materiałach konserwatorskich oznaczony jest on jako cmentarz w miejscowości Przędzel.
 4. Na cmentarzu parafialnym w miejscowości Kopki znajduje się mogiła zbiorowa, w której spoczywają trzy niezidentyfikowane osoby: żołnierz Wojska Polskiego oraz dwie cywilne ofiary terroru, zamordowane przez hitlerowców we wrześniu 1939 roku. Mogiła została wyremontowana w 2009 roku ze środków dotacji celowej Wojewody. Wykonano nowy nagrobek granitowy z zachowaniem oryginalnej tablicy inskrypcyjnej.

Ponadto podczas kontroli ustalono, że:

- na cmentarzu parafialnym w Rudniku nad Sanem znajduje się grobowiec, w którym pochowano rodzinę Boryczków zamordowaną w 1939 r. podczas okupacji radzieckiej. Jednak w związku z faktem, że w grobowcu pochowano także członków rodziny zmarłych po wojnie śmiercią naturalną, zgodnie z ustawą z dnia 23 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. Nr 39 poz. 311 z późn. zm.) stanowi on grób rodzinny,
- według materiałów służb konserwatorskich na terenie miejscowości Rudnik nad Sanem znajduje się jeszcze jeden cmentarz z I wojny światowej – „przy drodze polnej w stronę przeprawy promowej do Bielin”, niestety nie udało się zlokalizować tego obiektu w terenie.

Wnioski:

1. Kwatera w Rudniku nad Sanem dobrze utrzymana, prac konserwacyjnych wymaga pomnik centralny i oryginalne kamienne ławki ustawione po bokach. Przeprowadzone w 2005 roku prace konserwacyjne pomnika nie przyniosły trwałego efektu. Dokończenia

wymaga ogrodzenie kwatery wykonane częściowo w latach 2008 – 2009, w celu zabezpieczenia jej przed ingerencją cywilnych pochówków. Na nawierzchni alejki centralnej wyłożonej kostką brukową widoczne są ubytki i pęknięcia. Występujące wgłębienia powinny zostać usunięte ze względu na niebezpieczeństwo potknięcia się osób odwiedzających kwaterę.

2. Pomnik mogiły powstańczej z 1863 roku znajduje się w dobrym stanie technicznym. Konserwacja przeprowadzona w 2003 roku ze środków Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie przyniosła trwałe efekty. Podczas kontroli ustalono, że o ogrodzenie mogiły oparty jest element dawnej bramy centralnej cmentarza. Należy podjąć starania w celu jego usunięcia.
3. Mogiła zbiorowa z okresu I wojny światowej przy ul. Mickiewicza w Rudniku nad Sanem jest zaniedbana. Obecnie, w związku ze zbyciem przez gminę działki, znajduje się na terenie prywatnym. Należy podjąć działania zmierzające do zabezpieczenia dojścia do mogiły, zarówno obecnie jak i w przyszłości.
4. W związku z wątpliwościami dotyczącymi administracyjnej lokalizacji samodzielnego cmentarza wojennego należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie kopię mapy z podziałem administracyjnym gminy z zaznaczoną lokalizacją cmentarza, która pozwoli na uściślenie informacji. Stanowić ona będzie podstawę dla tut. Wydziału do wystąpienia do służb konserwatorskich. Według posiadanych informacji cmentarz zajmuje znacznie większą powierzchnię niż teren ogrodzony. W związku z faktem, że po tak długim okresie od pochówku przeniesienie szczątków może nastęrczać znaczne trudności należy poszerzyć ogrodzenie, w taki sposób aby obejmowało całość pola grzebalnego. Prace te mogą zostać dofinansowane z budżetu Wojewody w 2012 roku, pod warunkiem przygotowania przez gminę stosownej dokumentacji.
5. Mogiła zbiorowa w Kopkach jest w bardzo dobrym stanie technicznym, jednak wymaga prac porządkowych, polegających przede wszystkim na usunięciu wypalonych zniczy.
6. Podczas kontroli stwierdzono, że na kwaterze z I wojny światowej w Rudniku nad Sanem znajduje się mogiła zbiorowa, w której pochowano żołnierza WP Waleriana Młyńca poległego we wrześniu 1939 roku oraz jego żony (zmarłej śmiercią naturalną w 1985 roku). Jak wynika z informacji pracownika gminy, mogiła została w 2004 roku przeniesiona na kwaterę z cywilnej części cmentarza. Prace takie zgodnie z § 2 ust. 1 lit b rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 października 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Opieki Społecznej w sprawie wykonania

ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (*Dz. U. Nr 85 poz. 595*) powinny zostać poprzedzone zgodą Wojewody.

7. Przy żadnym z obiektów nie ma ustawionych tablic informacyjnych, które umożliwiałyby ich odnalezienie w terenie. Dotyczy to szczególnie samodzielnego cmentarza i mogiły z I wojny światowej.
8. Tut. Wydział zwróci się do służb konserwatorskich w Tarnobrzegu (właściwych terytorialnie) z wnioskiem o podjęcie działań, w oparciu o posiadane materiały, w celu lokalizacji niezewidencjonowanego cmentarza z I wojny światowej w Rudniku nad Sanem przy przeprawie promowej.
9. Znajdująca się na stanowisku pracy dokumentacja ewidencyjna zawiera braki i nieścisłości. W celu ich usunięcia w pierwszym rzędzie należy dokonać rozdzielania kart ewidencyjnych cmentarzy i mogił wojennych (obiektów związanych z miejscem pochówku) od miejsc pamięci narodowej stanowiących jedynie upamiętnienia. Należy sporządzić nowe karty ewidencyjne obiektów grobownictwa wojennego zgodnie z wzorem przesłanym do gminy. Powinny one zawierać informacje zgodne z aktualnym stanem faktycznym. Dla cmentarzy i mogił wojennych nie należy zakładać kart według wzoru dla miejsc pamięci narodowej.
10. W związku z faktem, że teczkach tematycznych dotyczących grobownictwa wojennego znajdują się dokumenty poświęcone także innej tematyce, przypominam że sprawy należy prowadzić zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt obowiązującym przy znakowaniu spraw i akt w Urzędzie Miasta i Gminy w Rudniku nad Sanem.
11. Pani Ewa Sudol – prowadząca problematykę cmentarnictwa wojennego jest zorientowana w lokalizacji obiektów istniejących na terenie gminy. Posiada stosowny zapis w swoim zakresie czynności.

Na tym czynności kontroli zakończono. Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje jednostka kontrolowana.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (*Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.*):

Kierownik jednostki kontrolowanej parafuje na każdej stronie oraz podpisuje protokół kontroli w terminie 7 dni od momentu jego otrzymania. Kierownikowi przysługuje przed podpisaniem protokołu prawo zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokole w terminie 7 dni od otrzymania protokołu. Kierownikowi przysługuje również prawo odmowy

podpisania protokołu kontroli, przy złożeniu w terminie 7 dni od jego otrzymania pisemnych wyjaśnień w sprawie odmowy.

O wynikach kontroli poinformowano pracownika na stanowisku, na którym przeprowadzono kontrolę.

BURMISTRZ
Gminy i Miasta w Rudniku nad Sanem

Waldemar Grochowski
mgr inż. Waldemar Grochowski
(Podpis Kierownika jednostki kontrolowanej)

Rudnik dnia *2011-08-10*
/miejsowość/

Małgorzata Gura

Barbara Kliczon
(Podpisy Kontrolujących)

Rudnik nad Sanem dnia *23.08.2011*
/miejsowość/

Osoba uczestnicząca w kontroli :

Ewa Gudeś